

Любен Дилов

Двойната звезда

Единствено в парка прекарвах повече от два последователни часа наведнъж. Безпосочното нетърпение ги гонеше непрекъснато, а само тук можеше да се върви безпосочно, да се тича до отмяляване. Разбира се, това беше илюзия, защото след петстотин крачки в едната посока ги спираше прозрачната стена. А през нея отново им се зъбеше Космосът с метално студените си зъби-звезди. Както през всичките петдесет години досега. От другата страна на града-спътник, която двамата отбягваха да посещават, зееше пък Земята като вряща от синкави и розови мъгли хималайска бездна.

Гагаринск (Гагаринополис, Гагаринтаун) беше първият град извън Земята, построен още преди да полетят към Звездата на Барнард. Всичко друго сега им беше непознато освен земния пейзаж, гледан от него. В системата на Барнард никой не ги спря – когато се върнаха в Слънчевата система, им заповядаха да останат отвъд Сатурн. Не можели без лощман да стигнат безопасно до Земята. Вековете, изтекли през соплата на двигателите им, бяха променили картата на Слънчевата система. В пространството между Венера и Сатурн се рееха стотици изкуствени планети, хиляди индустриални бази. Още някога бе се оказало икономически по-изгодно човечеството да се разселва не по самите планети с трудно променимите им сурови условия, а в леденото спокойствие на междупланетните пространства.

Това безпосочно нетърпение ги обзе, докато чакаха лощмана. Той дойде откъм Титан с едно невероятно планетолетче, което пъргаво взе на буксир тромавия им звездолет и го докара тук, където веднага го превърнаха в музейна атракция. Защото и самият Гагаринск отдавна съществуваше само като град-музей на първото космическо строителство. По тази причина бяха го избрали и за временна карантинна станция, за преход към окончателното им завръщане. Шест месеца им определиха – да се запознаят от него с близката Земя и далечните ѝ спътници-държави, да изучат съвременното обществено устройство и нравите, да свикнат с променения материален и духовен бит. Но, изглежда, тръгването в далечен път вечно ще си остане по-лесно от завръщането. След шестия месец Нилс Вергов си измайстори една койка и я върза под единствения дъб в гората на Гагаринск.

От целия екипаж само двамата с Лида Мей още не искаха да слезат на Земята. Отказаха всякаква форма на психотерапия и разчитаха на парка. Розите в него им се струваха същите, макар да бяха стотното поколение рози след отлитането им. Стадото сърни изглеждаше същото, десетината зайци, катеричките, дъбът обаче можеше наистина да е от

някогашните. Някога бяха засадили в този първи извънземен парк двадесетина дъба, сега имаше един. Като него хилава и крива беше и цялата гора на Гагаринск, но след мъртвилото на полета тя беше сега единственото чудо, което ги привърза към себе си. Разбира се, и това беше илюзия, защото хората, които се грижеха за „непроменените“ дървета и животни, бяха пра- и правнуци на ония, които някога ги изпратиха в първия междузвезден полет.

Нилс Вергов не посмя да запита дали дъбът е от тогавашните, за да си спести огорчението. Когато се пренесе да спи под него, лекарят му прие без възражения обяснението; уморен бил да гледа стени и уреди, нека си починат сетивата му, да се порадват на онова, за което са копнели през целия полет. Но два дена по-късно му подхвърли шеговито:

– Вергов, на Земята ще намеряш и по-стари дървета от тоя жалък дъб, цели гори, които са живели още преди да се роди самият Гагарин.

Явно бе се досетил, че не само уредите и металите са го пратили тук, и Нилс му отвърна грубо:

– Казвах ви, ще слеза на Земята, когато аз реша.

– Естествено, може и цял живот да останеш тук. – Лекарят се позасмя неловко, защото се пазеше думите му да не прозвучат като упрек. – Но така си жив укор спрямо днешната медицина.

Нилс погледна злорадо избуялата си на всички посоки брада.

– Сигурно ще плаша туристите ви, а? Заради мен още държите Гагаринск затворен.

– На туристите ще им бъде дори по-интересно, Нилс, но всеки ден ни тормозят възмутени граждани: как можело да изоставим така един герой на човечеството! Защо още не идва на Земята?...

– Прощавайте, все забравям, че съм герой! Изглежда, подсъзнателно не ми се ще да бъда, затова. Е, другите нали слезоха, човечеството има с кого да се забавлява. Пък за Гагаринск е добре да се обогати с един жив експонат. Пускайте вече туристите.

– Всички разправят, че ти си бил най-смелият в екипажа, най-умният, благодарение на теб...

– Наистина – изхихика Нилс в брадата си, – на пет планети да слезеш, между две слънца, които си подхвърлят тия планети като баскетболни топки и ги гонят с деветдесет километра в секунда из Космоса, а накрая да се уплашиш от своята родна, хубава Земя! И то кой – самият първи астропилот!

– Не исках това да кажа, Нилс.

– Като не искаш да кажеш това, което искаш да кажеш, остави ме

най-после на мира – рече Вергов и се хвърли по корем в койката си. – Щом сте ме обявили за герой, дайте ми и мъничко свобода да се порадвам на геройството си!

И койката се залюля от оня тревожещ лекарите смях, който за пръв път изригна в него, когато двамата с Лида гледаха предаването от тържественото посрещане на екипажа на Земята.

Лида не реагира с повече от една разсеяна усмивка на прищявката му да спи в парка. Дисциплинираната и невъзмутимо спокойна бординженерка и планетоложка Лида Мей бе станала доста ленива и разсеяна. Чак след две седмици се отби от алеята, за да види новата му „спалня“, и каза:

– Не си я предвидил за гости, много е тясна.

– Вярно – възтържествува той. – Подсъзнанието ми си знае работата.

– Не разчиташ ли прекалено много на него?

– През целия си живот сме робували на нашия безхуморен астропителски разум, нека и подсъзнанието вземе за малко думата. Засега отлично се разбираме.

Тя погали стигналите чак до яката му коси, пак разсеяно, без нежност, после пръстите ѝ сякаш се съсредоточиха и влязоха като гребен в брадата му.

– Обрасъл си така, че няма къде човек да те целуне.

– Теб още ти се иска да ме целуваш? – прихна той и космите около устата му затрепкаха.

– И одеve няхах пред вид себе си, когато ти казах, че койката е тясна. Онова момиче пак се обади.

– Какво иска?

– Нито казва, нито се показва на екрана. Но сега се обади оттук, не от Земята. Трябвало непременно да те срещне. По лична работа.

– Отгде знаеш тогава, че е момиче?

– И аз си имам инстинкти.

Нилс хукна отново по алеята; както обикновено, Лида се позадъхваше на две крачки подире му. Така изглеждаха разходките им в парка, щом ги подгонеше нетърпението, натрупало се в телата им из двайсетгодишния обратен път към Земята. След малко той свирепо изпръхтя през рамо:

– Сериозно те подозирам, че си в съюз с лекарите. Какво току ми пробутваш някакви момичета?

– Ако се спреш за малко, ще ти кажа истината.

Спря го не любопитството. Сдържаната Лида не бе му проговорвала така гальовно от години, та нежността на гласа ѝ го удари неподготвен в гърба.

Наблизо имаше пейка, но той седна направо на алеята, в краката ѝ.

– А истината, както ѝ се полага, е жестока, нали? Сядам, да не ме събори.

Погледна я изотдолу в насмешливо очакване и всичко в него се наежи. Халюцинирал ли беше? Лида си стоеше пред него съвсем същата, не по женски спокойна. И съобщението ѝ прозвуча с компютърно спокойствие.

– Нилс, още на две светлинни години оттука аз се примирих с мисълта, че връщането за нас ще означава раздяла.

– Другите разделиха ли се? – Не знаеше, защото съзнателно бе престанал да се интересува от съдбата им.

– Повечето. Но ще го направят всички. Останем ли заедно, ще се превърнем в праисторическо племе сред днешната цивилизация.

– Тогава защо не слезе с тях?

– Не от страх пред раздялата. Вероятно по същите причини, каквито са и твоите. За петдесет години сигурно доста сме се уеднаквили.

– Не сме, не си успяла да ми предадеш коварството си – рече весело той и духна, защото меките косми на мустаците непрекъснато се лепяха по устните му. – На две светлинни години оттука аз не съм и мислил за раздялата.

– Не ставай лицемер – усмихна се тя. – Не си имал време да се сетиш от мечти как на Земята ще наскачат нашите потомци около знаменития Нилс Вергов.

– Както виждаш, направих си едноместна спалня на обществено място.

– Защото си още стреснат, още си...

– А би ли ми обяснила, умна жено, от какво съм стреснат? Но не с думите на докторите, със свои думи!

Тя никога не беше го щадила, не го пощади и сега:

– Страх, Нилс. Обикновен човешки страх. Само че на теб и на милото ти подсъзнание ви е трудно да си го признаете. Защото сте свикнали Нилс Вергов да бъде винаги най-смелият, най-хладнокръвният, най-най-най...

– Да си ме видяла в полета някой път по-уплашен от другите?

– Сега и за мен Земята е по-страшна.

– Глупости! Там поне има хиляди места, където мога да си вържа

койката, без да минава всеки час някой разхождаш се потомък край нея.

Чул приближаващите се стъпки, той рипна от тревата, досадата му се превърна в гняв, загдето инстинктивно бе се съобразил с тия потомци. И хукна отново по алеята, но в слепотата на гнева си тръгна срещу стъпките. Или може би неговото любимо подсъзнание бе избрало тъкмо тази посока. Защото то го и накара да извика едно ужасено: „Зина?“ – преди да се парализира заедно с него.

– Нилс? – извика и момичето, но тихичко, колебливо, неоткрило веднага познатите черти на лицето му, потънали в джунглата от посивели косми.

Зад него Лида повтори като задъхано ехо: „Зина?“ – после той престана да чува дишането ѝ, оглушен от собствения си пулс. Една катеричка скочи безшумно на пътечката, седна на опашката си и се загледа в тях – пародиен свидетел на невероятната им среща. Но Вергов беше наистина храбър мъж и бързо се опомни.

– Коя сте вие? – изръмжа той. – Извинете ме, че така...

– Зина – отвърна боязливо момичето. – Ти ме позна, Нилс? Много се боях, че няма да ме познаеш.

– Стига глупости! Лекарите ли ви измислиха такава?

– Аз наистина съм Зина, Нилс. Дай ми възможност да ти обясня.

Нилс прихна в оня смях, който безпокоеше медицинската комисия.

– Погледни я, Лида, виж я! Най-после успяха да ни вземат ума с фокусите си, а?

Не само на лекарите бяха се противопоставяли двамата, непрекъснато се съпротивяваха и на техническите чудеса, с които ги посрещаше новото човечество. Той погледна с цинична придиричливост смутената двойничка на някогашната Зина.

– Този път май ще се предам. Съвсем като истинска е!

– Нилс – изчерви се момичето. – Не съм нито фокус, нито някаква холографска прожекция. Търсих те много пъти, но все отказвах да ме свържат с теб. Трябва да ти обясня.

Той се обърна към Лида, която вече се усмихваше в своето бледо спокойствие.

– Гласът е същият – потвърди тя и също премина към дистанциращото „вие“, което днешните хора твърде рядко употребяваха. – Значи, вие се казвате Зина? И какво искате от нас, мила Зина? Интервю ли?

Ух, колко зло ставаше понякога това Лидино спокойствие, в чиято гравитация бе прекарал пет десетилетия. Къде дяна великодушието си, с което само преди минута го преотстъпваше на съвременните момичета?

– Нека да ти обясня, Нилс! – примоли се момичето и прихвана висящата от рамото ѝ старинна чантичка, сякаш там се намираха доказателствата.

– Само на него ли – попита Лида.

– Нямам тайни от нея – заяви Нилс и изведнъж се сети: – А защо познахте само мен? Това е Лида. Лида Мей!

Досещането му сякаш я отрезви и Лида рече настойчиво:

– Върви, Нилс! Не сме вече на кораба, тук всеки има право на тайни.

Не, не великодушието ѝ го прашаше с момичето, може би само разумната предвидливост, че и тя се нуждае от свои тайни. Нилс подаде подканяща ръка на момичето и то с радостно облекчение положи веднага пръстите си върху дланта му. Той я дръпна, опарен от внезапната топлина на чуждата женска плът, и ръката на момичето падна рязко надолу. Катеричката побягна на близкото дърво. Нилс се изсмя виновно:

– Прощавайте, все още ви смятах за някаква прожекция или видение. Но приликата с една Зина...

– Аз съм самата Зина, Нилс!

– Добре, добре, да вървим! Може ли в движение? Трудно седа на едно място.

И без да дочака отговора ѝ, той влезе с привичното си темпо в разклонението на пътеката. Дори по-бързо, защото и нетърпението му сега беше по-голямо, не беше вече и безпосочно. Мислеше, че като загърби момичето, ще престане да го вижда, но продължи да вижда Зина пред себе си точно такава, каквато беше онази Зина, която подтичваше отчаяно подире му.

– Нилс – почти изплака тя. – Така не мога. Разбери, важно е!

Той изтича до уединената встрани пейка. Когато момичето седна на метър от него, вече бе уравновесил дишането си.

– Е, какво, да започнем.

Момичето изрече с плачливо заекване:

– Нилс, ако... ако вече не ме обичаш... Ако съвсем си ме забравил, трябва да ми кажеш предварително. Но аз видях как...

Този глас бе му задавал някога подобни въпроси и той сепнато се обърна към нея, разтърсен от мистични тръпки:

– Нека да свършим с представлението, а? Щом ще ми обяснявате нещо, обяснявайте!

Момичето стисна своите разтреперани изящни ръчички между тъпичките си бедра. Някогашната Зина при силно вълнение криеше ръцете

си по същия начин.

– Нилс, аз съм Зина. И те чаках да се върнеш, защото още те обичам. Не ме прекъсвай, моля те! Така е. Аз съм клонингово копие на онази Зина, която някога... Ти може би не знаеш какво е клонинг? Клетка, взета от някой човек, може да се присади оперативно в яйцеклетката на една жена и тя да роди точното му копие. Защото клетката носи пълна генетична информация за целия човек.

Още в детството му клонингът се прилагаше навсякъде в животновъдството, но той не я прекъсна. Обясненията ѝ потвърждаваха, че тази Зина въпреки облеклото си е днешна Зина. Някогашната не би му обяснявала неща, които са изучавали в началното училище. Издаваше още колко неопределено древен го усещаше това момиче.

– Уф, обърках се! – възкликна трогателно днешната Зина. – Сигурно знаеш какво е клонинг, разбира се, нали и на звездолета си сте носили... Толкова съм си представяла тази среща, хиляди пъти съм я репетирала, а се обърках. Просто не знам как...

– Клонингът е забранен при хората – рече той в самоотбрана, предугадил изведнъж цялата трагическа нелепост на предстоящото. – И някога, и сега.

– Така е, но Зина е била лекар, ти знаеш, дъщеря ѝ също. И са го направили тайно с моята майка, която много я е обичала. Така майка ми е родила своята прабаба, разбираш ли? Но нека да ти пусна първо нейното послание!

Момичето извади нанически от чантичката си една от ония миниатюрни технически чудесии на своето време, положи я на пейката и апаратчето веднага заговори малко хрипкаво, като болна старица, но с познати му интонации:

– Нилс, когато ще слушаш отново гласа ми, не само проклетата Звезда на Барнард ще ни е разделила, ще ни е разделило окончателно и времето. Аз ще съм си отишла от този свят, но не намерих сили да си отида, без да съм оставила в него поне своята любов към теб. Прекалено голяма се оказа, Нилс, за да мога да я отнеса със себе си. Затова и извърших престъплението – спрямо закона, спрямо момичето, което ще ти връчи гласа ми, вероятно и спрямо теб самия. Защото ти имаш право да си ме забравил, а аз нямам право да ти се сърдя. Но ти си достатъчно откъстен, Нилс, аз самата се самонаказах жестоко заради страха си да напусна Земята. Един час след старта ви бях готова да те догоня, но вече нищо друго не можеше да те догони освен ония няколко думи, които ми разрешиха да пратя подире ти, за да узнаеш, че съм се разкажала. И целия

си живот преминах с очи, вперени към звездата, която погълна щастие-то ми? След малко, и мъртви, те ще гледат натам.

Нилс бе скрил лице в шепите си, така че брадата му като пяна бе бликнала над тях, и не усещаше пороя от болка и страх, с който го обливаха живите очи на Зина от пейката.

– Нилс, не знам дали си ми простил – продължи миниатюрното апаратче след кратката пауза. – Но не с надеждата за прошка ти изпращам отново себе си, по този начин. Не за изкупление престъпвам лекарската си клетва. Ето простата сметка на едно измъчено женско сърце: в програмния вариант ти ще летиш около петдесет години, но понеже ще прекарате две трети в анабиотичен сън, ще си запазил младостта и здравето си. На Земята обаче ще са изминали столетия заради тая чудовищна зависимост на времето от пространството и скоростта ви. Кого ще заваряш на Земята, Нилс, запитах се аз в своята неизлечима мъка. Кое ще стопли душата ти в този вече съвсем чужд за тебе свят? И няма ли една жена природно право да облече роклята, с която е изпратила любимия си, та да го посрещне в познатия му скют, съхранил за него цялата си топлина? Прости ми, Нилс, ако отново съм сбъркала! Сега вече моля за прошка. Направих го единствено от желанието си да бъдеш щастлив, когато се завърнеш. А ако наистина съм сбъркала, то не бъди прекалено жесток към моето копие, защото то ще е пренесло през вековете не само образа ми, но и моята неизкупена вина. Обичам те, Нилс. Дано това допринесе мъничко за едно ново твое щастие на Земята.

Апаратчето млъкна, без естественото „сбогом“ или „двигждане“. Навярно защото Зина продължаваше да седи на пейката.

Нилс Вергов опъна силно кичурите на брадата си, заплели се между пръстите му, опъва ги, докато болката разбуди най-последно тялото му. Осемте години, прекарани в свирепия свят на Звездата на Барнард, не бяха го хвърляли в по-голяма безизходица. Изправи се бавно, бавно се обърна. Момичето каза в собствената си безизходица:

– То е за теб, можеш да го вземеш.

– Вие... всъщност помните ли я?

– О, не, не е възможно! Но това, което казва, е вярно. Била е много нещастна. Цял живот! А заради теб все го е удължавала. Не се е и омъжвала. Родила е само едно момиче чрез изкуствено зачатие. Това е прабаба ми. Тя ме и отгледа според завещанието ѝ заедно с майка ми, която... Но аз всичко знам, всичко помня, защото... защото аз съм тя... Помня дори как сме се целували там, край морето. Ето, аз нося филма, който сме си направили тогава, и всичките твои филми и снимки. С тях съм

отраснала, Нилс, разбираш ли! На тях аз виждах теб и себе си, не друга жена, себе си!

Той грубо спря ръката ѝ, посегнала към старинната Зинина чантичка, сепна се в грубостта си, сепна го крехката китка, огънала се в юмрука му. Нещо помътн измъчения му мозък, онова, което непрекъснато го помътваше, откакто бе се завърнал. Той се встрещи в откритата и шийка, после сграбчи реверите на блузката ѝ, разтвори ги, оглуша от стържещата експлозия на съдрания плат. В края на ключицата върху прозрачната белота на кожата лежеше кадифеният бисер на мъничка бенка. Като око на катеричка, като капчица от мрака на Космоса. Да, клонинговата присадка не мамеше никога. Не бе забравила и бенчицата.

– Целуни я, Нилс! – пошепна момичето над главата му.

– Махай се! Веднага се махай!

Момичето заплака, раменете ѝ зиморничаво трепереха – също като раменете на Зина в оная вечер, когато му съобщи, че няма сили да тръгне с експедицията.

– Аз нямам право да се намесвам в живота ти – каза ѝ той със същата пресипнала гордост, с която ѝ го каза и тогава.

– Нилс, ти си в живота ми от мига, когато почувствах какво е любовта. От дванайсетгодишия аз знам, че мъжът, когото обичам, не се намира на Земята, че това е първият човек, полетял към звездите, че когато се върне, той ще бъде мой.

– Не! – каза Нилс, осъзнал, че друга Зина плаче сред него, не онази, отдавна мъртвата. – Не, не, разберете... Вървете си, момиче! Избийте това от главата си!

То усети своята голота, изчерви се и притисна с ръка гърдите си, защото блузката вече не можеше да се затвори. От това нежната ѝ фигура стана още по-трогателно безпомощна, макар и мъничко театрална в позата си. Но и някогашната Зина преживяваше вълненията си с мъничко театралност или поне така изглеждаше на фона на другите кандидатки за междузвездния полет.

– Не ме пъди, моля те, не ме пъди! Как ще живея? Аз съм възпитана да те обичам.

Беше обезсилващо красива. Когато в бурните перипетии на първите им любовни месеци, през които трябваше да се нагодят един към друг за бъдещия полет, Зина заплакваше, в него избухваше омраза. Плачът ѝ му отнемаше решителността. Но тогава и най-силно я обичаше. Сега също мразеше това разплакало момиче и едва се съдържаше да не го задуши в прегръдките си. Бягачият от хубостта ѝ поглед зърна апаратчето на

пейката и то му се примоли: „Не бъди жесток, Нилс!“ Той скръсти ръце на гърдите си, за да не посегнат, изпъна се и все пак несъзнателно показа непомръкналата сила и младост на плещите си под древната космонавтска куртка, с която демонстративно не се разделяше.

– Я ме погледнете, момиче! Но не през диоптрите на лудите си баби! Аз ли съм този, когото сте очаквали? Хубаво ме вижте! Едно изкопаемо, плезиозавър някакъв...

И като за доказателство заскуба побелялата си брада, разкриви уста от болката на съпротивата си. Тя се уплаши.

– Не ми говори на „вие“, Нилс! Днес звучи обидно.

– Ахааа, чухте ли се какво казахте! Днес това звучи обидно, днес! Аз не съм от днес, ясно ли ти е и не мога да стана! Лекарите ли те пратиха? Да ме върнеш на Земята, а?

– Никой не знае – пошушна сломено момичето. – Затова и не ме пускаха досега при теб. Нилс, разбираш ли, не мога да си ида така! През целия си живот съм те чакала да се върнеш...

– Целият ти живот, мило момиче, се състои от двайсетина години. А моите са седемдесет и осем плюс вековете разлика във времето.

Тя скочи от пейката, навярно за да му докаже, че времето няма значение за нея, но той се дръпна назад, ослепен от бликналата наново голота на гърдите ѝ. Зина се сгърби, прихвана блузката, чантичката се изхлузи от другото ѝ рамо, падна на пейката.

– Прощавай! Аз така внезапно те нападнах... Но като все не ме свързвах с теб! Пък живееш и с вярата, че няма при кого друго да се върнеш освен при мене. Ще чакам в хотела. Вземи това!

Несръчно, защото отново придържаше блузката си, тя извади нещо от чантичката, положи го до апаратчето. Той веднага позна касетката с филма от последната ваканция преди полета, която прекараха със Зина в една палатка край морето.

– Не, момиче – отново не я назова той по име. Не смогна и да не бъде жесток. – Слез на Земята! Аз също не съм вече сред звездите. И забрави тази история! Ти не си копие, нечовешко е да се живее като копие.

– Пиле, защо настояваш да се повтори трагедията, без да си направил опит... Та аз не съм ти чужда, Нилс!

– Днешното човечество също има нужда от нещастна любов. Пък твоята бързо ще мине, млада си.

Зина пристъпи плахо към него. В очите и около устните ѝ трепкаше същата стопяващо чаровна мъка, с която бе го молила преди петдесет години да ѝ прости, че го изоставя.

– Нилс, тя... тя поне за кратко време е била щастлива с теб, а аз? Нека поне веднъж да те целуна, за добре дошъл!

Той отново направи крачка назад, защото нямаше да устои, ако тя го докоснеше. Зина избърса сълзите си с юмруче, бързо, по детски. Въздъхна, усмихна се, както му се стори, с потайно облекчение, но обеща с мило театрална твърдост:

– Ще те чакам, Нилс! Както и досега.

Той понечи да я застигне, за да ѝ върне касетката – боеше се от филма, но реши веднага да го унищожи, та да не може да го гледа и тя. Откри, че блузката е същата, която Зина обличаше тогава, навечер, край морето, че и панталонът май е същият. А и онова движение под блузката и под панталона, което бавно я отдалечаваше от него, го зовеше с незабравената магия на тялото ѝ в спомена му. После в него остана само споменът – предишният, слял се с копието си, защото тя най-после изчезна зад дърветата. Остана и любовта му към това момиче, замаяна като след десетгодишен анабиотичен сън...

Лида Мей лежеше в койката му под дъба и той едва не извика: „Как смееш!“ – усетил посегателството ѝ върху свободата му – тая илюзорна, разбира се, свобода извън стените на звездолета. Но тя обърна към него присвити от напрежението очи и той се усмихна снизходително. Милата, отново бе подхванала половинвековната си битка против Зина; не прекратяваше тази битка дори и когато се пържеха по планетите в звездната система на Барнарл. Там обаче я водеше с присъщото си коварно спокойствие, затова сега му се стори смешна. И досадно му стана, че отново ще трябва да ѝ обяснява нещо, което не подлежеше на обяснение. И обидно, загдето тази храбра жена изглеждаше жалка и смешна. Чак сега прогледна и за облеклото ѝ – същото, което носеше на кораба. Не бе се нахвърлила като колежките си върху съвременната мода с чудодейните ѝ козметични средства. Другите жени се отправиха на Земята, млади и красиви, сякаш отиваха да устройват модно ревю на своите потомци. Лида Мей остана да споделя лудите му разходки из тукашния парк. Също ли се боеше от геройството си? Но нали тъкмо това целяха психолозите и козметиците – да не прилича геройството им на музейно, да се превърнат в днешни хора.

Тя продължи да лежи в жалко-смешното си очакване и той все пак подвикна:

– Да ги нямаме такива! – прозвуча като изпъждане и Нилс се поправи, но не излезе по-весело. – За дъба държа. Койката можеш да вземеш, щом ги харесва, но дъба не си давам.

Лида разтърка бузите си с длани, за да им върне кръвта.

– Прощавай, бях задремала, аз... – и скочи от койката, залитна. – Приятно се спи тука.

Не умееше да лъже и отдавна бе се отказала от несръчните си опити да го лъже. Защо държеше непременно да става смешна? Тя заоправя косите си с мъничкото космонавтско гребенче, попита уж разсеяно:

– Какво стана с момичето?

– Настояваш за обяснение ли? Преди малко заяви, че трябвало отново да си имаме тайни, за да станем хора. И си права. Петдесет години в един кораб, без тайни един от друг, това наистина е нечовешко!

Тя прибра гребенчето в джоба си. Заедно с косите бе оправила вече и своето лице.

– Не бързай да хвъркваш, мили Нилс! Ако ми разрешиш да настоявам за нещо, то ще е да не се чувствуваш виновен. И да слезеш със Зина.

Той подсвирна шеговито, но смайването му си беше смайване.

– Изпъди я, нали, глупако? Изпъди ли я? Бягай веднага да я настигнеш!

– Слушай – кипна той, но се запъна да плюе, защото проклетите косми пак влязоха в устата му. – Забрави ли решението ни? След завръщането всеки сам да решава съдбата си.

– На кораба го решихме – възрази спокойно Лида. – Тук всичко се оказа по-сложно, отколкото си го представяхме. То е като с Барнард. Толкова века хората знаят, че са две звезди, а продължават да ги наричат Звездата на Барнард.

Почнеште ли да му говори с метафори, той се вбесяваше, защото и след петдесетте години трудно отгатваше истинското им съдържание. И защото храбрият планетолог и бординженер и по този начин се опитваше да воюва с артистичната лекарка Зина.

– Ревнуваш, че всички говорят сега за Нилс Вергов, а теб почти не те споменават? Добре, ей сега ще си обръсна брадата и ще дам изявление за теб!

– Нека не се обиждаме, Нилс! Исках да кажа, че са свързани тия две звезди, колкото и да се напъват да избягат от системата. За решението ни говорех.

Той седна в тревата и облегна тил върху ръба на копката, залюля се като в стол-люлка. Листата над него бяха метално сухи. Разсеяната светлина ги караше да греят в стотици нюанси – от жълто до кафявочервено. В безсезонния климат на Гагаринск само растенията празнуваха своята есен. Бяха още метално неподвижни и той сякаш сега откри, че тук

нямаше вятър. Това го потресе: можеше ли да живее дърво без вятър? Живееше! Цяла гора дишаше около него, но само катеричките и птиците създаваха мъничко движение в нея.

– Представяш ли си – рече той. – Това наистина е Зина. Клонингово копие. Пълен идиотизъм! Параноя, чиста параноя! Програмирали я да ме обича, та като се върна...

– Ти трябва да се върнеш, Нилс, трябва най-после да се върнеш – прекъсна го тя с редките си и винаги крайно сдържани изблици на страст. – Тогава може би и аз ще се върна.

– Аз ли ти преча? Двойната звезда, а? Защо ти не се върнеш понапред?

Очакваше да му отвърне, че се бои той да не направи нещо лошо, като го остави сам, макар Лида трудно да изричаше такива признания. Тя коленичи срещу него, както се коленичи пред огън в полето.

– Не знам дали си бил щастлив с мен в Космоса, но на Земята няма да бъдеш! Иди, Нилс, опитай! Виж колко е красива и млада, сигурно е на годините, когато заминахме, нали? Добре го е измислила Зина.

– Ти си невероятна!

– Страх ли те е? От младостта ѝ ли те е страх – върна му тя същата доза ирония. – Не бой се, още си мъж, и то добър мъж!

– Аз не те ли бих веднъж? Май че преди да влезем в орбитата на...

Тя прихна весело:

– Май че и аз не ти останах длъжна тогава. Хубав бой стана, помниш ли?

Боят наистина се развихри живописно яростен като на старите филми. И никой не ги разтърваваше, защото по-живо развлечение не бяха имали от излитането си. После го и отпразнуваха, целият екипаж отпразнува първия бой на първия звездолет. Но друг не посмя да го повтори не само заради дисциплината – жените на звездолета бяха не по-малко яки и свирепи от мъжете, нали бяха преминали през същата подготовка. Коленичила пред него, Лида имаше плещи на борец от най-леката категория, разбира се, а в котешката леност на движенията ѝ се таеше и котешка пъргавина на рефлексите.

Разнежена от спомена, тя положи ръце на коленете му, натисна ги.

– Нилс, ако ти се ще сега да ме удариш, ще изтърпя един бой, защото, все едно, няма на кого другого да си го изкараме.

– Но какво искаш от мене? Стига си ми досаждала!

– Да се върнеш при Зина. Ти нищо не си забравил от нея, знам. Тя може би ще те върне към живота. Мен никой не ме е програмирал да те

обичам.

– О, аз мислех, че го правиш от великодушие! Чак се шашнах от великодушието ти, а то какво?

– А то какво? – повтори тя иронично. – Та ние с теб не знаем дори дали се обичаме! Забрави ли как се събрахме? Първият астропилот – изведнъж без партньорка! Срам и позор! Любимата му Зина се отказва от полета, две се разболяват, аз – пета дубльорка на планетолозите, без никаква надеждица да попадна в екипажа. Погледна ме, вдигна рамене: като няма друга, няма да отлагаме полета я, заради такава дреболия...

Той се размърда неловко, искаше да се изправи, защото ръбът на койката бе се впил в тила му, но Лида продължаваше да натиска коленете му. Рече гузно:

– Така ли беше?

– Не беше ли така?

– Не помня. Петдесет години са все пак!

– Но за нея помниш всичко, Нилс. Не се измъчвай наистина, не се погубвай с мен!

– Омръзнал ли съм ти?

– Дори и това не знаем! А-ха, да си омръзнем и: хайде по реда на номерата в анабиотичната камера!

– Май доста се карахме, а?

– Е, не! Повече по служебни работи.

– Но ни беше приятно да се любим, или на теб не?

– Беше. Като няма друг – отвърна тя с жестокото си спокойствие.

– Опита ли вече с някого от нашите правнуци?

– Не съм. Малко лигави са ми днешните мъже; изнежени. Пък и самата още не мога да се събудя.

Той рязко се надигна – от болката в тила и от раздразнението, защото неочаквано бе я пожелал. За пръв път, откакто напуснаха звездолета. Може би заради несъбудеността ѝ или защото сега изглеждаше по-недостъпна отвсякога. Сграбчи я за раменете, заби пръсти в тях, но я отдалечи от себе си. Видя уморено строгите гънки около устните ѝ, изпърхналата кожа на челото, тънките сухи обръчи около шията, нежното сиво на слепоочията. Парна го присмехулно-веселият пламък в зениците ѝ – тя бе отгатнала състоянието му.

– Не мислиш ли, че може и да не е от промяната, от стреса, а просто от възрастта? За събуждането ти става дума.

Лида прие удара спокойно, както всичките му удари досега, с изключение на оня, физическия.

– Така е, стара съм вече за теб. На тази възраст мъжът и жената не са връстници, аз съм старата. И не ме щади, знаеш, че мразя да ме съжаляват.

Той разтърси раменете ѝ:

– Ей, ако бяхме на звездолета, щяхме ли да разговаряме така?

– Щяхме да лежим в камерата като замразени риби или да се прозяваме пред екраните. И да мечтаем за Земята.

– В това ли се състоеше целият ни полет?

– Е, кой знае какво велико нещо не сме извършили. Сондите им ходят сега до Барнард три пъти по-бързо. И правят всичко автоматично.

Какво искаше тази безмилостна жена – да им отнеме и бледия ореол на героите-жертви? Да тръгнеш с най-примитивния звездолет, който се ускоряваше в определени интервали с насочени атомни взривове, така че не знаеш дали след поредното ускорение ще си жив да се отвържеш от коланите, или ще си се превърнал в междузвезден прах! Двайсет атомни бомби да гръмнеш зад гърба си, двайсет пъти да преживееш предварително своята смърт! Да я преживяваш още при всяко замразяване в анабиотичната камера, защото и от нея никои не ти гарантираше излизането! И всичко това – съзнавайки отлично, че само след някое и друго десетилетие ще са създадени по-бързи и по-безопасни звездолети, а единственият смисъл на експедицията ви се състои в това, да бъде първа. Защото историята отказва да чака и не търпи прескачания на етапите си. Да тръгнеш с мисълта, че дори и да оцелееш, няма истинско връщане, защото след разликата във времето Слънчевата система ще бъде за теб един вече по-чужд свят от звездната система на Барнард!...

Нилс поривисто я дръпна към себе си, заби нос с топлата извивка на шията ѝ.

– Ние сме мъртви, Лида, разбираш ли, отдавна сме мъртви! Още тогава ни погребяха. С музика и речи. То не беше изпращане, беше си истинско погребение. Зина го усети, затова се и отказа. Тя знаеше, че за мъртвите няма връщане.

Лида полека отмахна брадата му, която бе закрила половината ѝ лице. Поглади я, спря за миг, сякаш обмисляше ползата от жеста си, после внимателно продължи да я милва.

– Не е вярно. Ние погребяхме тях, Нилс. За нас изгледите да се върнем бяха реални, но за тях надеждата да ни дочакат не съществуваше.

– Мъртви сме, Лида, мумии, музейни чучела!

– Ти не си, теб те дочекаха. И вече си ѝ простил.

– Лошо е, че не разрешаваха да си имаме дете!

Тя престана да милва брадата му. Устата ѝ се втвърди, сви се, за да преглътне нещо. Но той и не очакваше думи от нея, заслушан в себе си, където волята му се размърдаваше в неясно, беспосочно движение, топло и душно като извивката на шията ѝ. Предпазливо се отдалечи от нея, изправи се. Лида приседна на петите си. Той дълго оглажда измачканата си куртка, мъчейки се да подчини онова движение в себе си. Когато срещна очите ѝ, те му се сториха мъртви.

– Отиваш ли?

– Не там, където ме пращаш. Първо ще махна брадата, после ще питам в Центъра кога излита следващият звездолет. Дано има място.

– Нилс – спря го въпросът ѝ вече на пътечката. – Само за себе си ли ще питаш?

Той издуха космите от устните си.

– Не, само за теб. И ще чакам да видя дали ще избереш Нилс Вергов за партньор.

Второто ѝ подвикване го спря на разклона на алеята.

– Нилс, одеде исках да ти кажа, но ти ме прекъсна. Не сме мъртви, Нилс, ние просто не сме престанали да летим. Това е, което все не можем да проумеем.

И тя вдигна палеца на дясната си ръка – астро-пилотския знак, с който си събщаваха, че уредите са в ред, че всичко в твоя сектор е спокойно. Но оня неин беззвучен изблик на радостта – много рядък, затова и винаги чаровно изненадващ – бе взривил вече бледото спокойствие на лицето ѝ.

Той също вдигна палеца си.

КРАЙ

© 1979 Любен Дилов

Сканиране и разпознаване: Мандор, 2001

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1292>]